

עפ"ג 20338/03/22 - דניאל שייקובסקי, נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

13 יולי 2023

עפ"ג 20338-03-22 שייקובסקי נ' מדינת ישראל

לפני הרכב כבוד השופטים:
רון שפירא, נשיא [אב"ד]
בטינה טאובר, סגנית נשיא
עדי חן-ברק
המערער

דניאל שייקובסקי,
ע"י ב"כ עו"ד ראמי חזאן

נגד
המשיבה
מדינת ישראל

פסק דין

לפנינו ערעור על גזר דינו של בימ"ש השלום בחדרה (כב' השופט אהוד קפלן) שניתן ביום 27.01.22 בת"פ 36088-10-18. המערער הורשע על סמך הודאתו ב-21 עבירות של אי הגשת דוחות ותשלום המס הנובע מהם במועד לפי סעיף 117(א)(6) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו - 1975 (להלן: "חוק מס ערך מוסף"). נגזרו עליו 3 חודשי מאסר; 6 חודשי מאסר על תנאי לתקופה של 3 שנים מיום שחרורו ממאסר והתנאי הוא כי לא יעבור בתוך התקופה הנזכרת עבירה על חוק מס ערך מוסף; וקנס בסך 10,000 ₪ או חודשיים מאסר תחתיו.

ההליך בבית משפט קמא:

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, המערער, בעל עוסק מורשה בתחום הרכבת קונסטרוקציות מפלדה, לא הגיש 21 דוחות מע"מ במועד. יתרת החוב המעודכנת עפ"י כתב האישום עמדה על סך של 95,221 ₪.

במסגרת גזר הדין של בימ"ש קמא נקבע כי קיימת חומרה יתרה בשימוש בחשבוניות פיקטיביות שהפכו בשנים האחרונות למכת מדינה, כשהמטרה העומדת מאחורי מעשים אלה הינה השתמטות מתשלום מס והפקת רווחים. עבירות מסוג זה דורשות השקעת משאבים רבים וזמן לצורך חשיפתן.

במסגרת קביעת מתחם הענישה יש לשקול את משך הזמן של ביצוע העבירות, מספר הדוחות או החשבוניות הכוזבים, סכום המס המתחייב, היקף העסקאות שבוצעו בפועל, היקף הפגיעה בקופה הציבורית ושיטות ביצוע העבירות. נקבע כי מתחם הענישה במקרים דומים נע בין מאסר של מספר חודשים בודדים לבין 18 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסרים מותנים וקנסות. מתחם הענישה ההולם בענייננו הינו בין 3 ל-10 חודשי מאסר לצד הטלת קנס שנע בין 5,000 עד 25,000 ₪.

בקביעת העונש הראוי בתוך המתחם נלקחו בחשבון היותו של המערער גרוש, שקוע בחובות גדולים, נעדר עבר פלילי, לא נרשמו לחובתו עבירות מס נוספות לאחר הגשת כתב האישום. לדבריו מנסה כיום לשקם את עצמו ואת משפחתו. הממונה על עבודות שירות הודיע לבימ"ש קמא שהמערער אינו מסכים לבצע מאסר בדרך של עבודות שירות, וזאת, לדעת בית המשפט קמא, על מנת לשכנע את בית המשפט שלא להטיל עליו מאסר לריצוי בפועל. בסיכומו של דבר נגזרו על המערער 3 חודשי מאסר בפועל, 6 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירה על חוק מס ערף מוסף, וקנס בסך 10,000 ₪ או חודשיים מאסר תחתיו.

טענות הצדדים וההליך שהתקיים לפנינו:

המערער טען במסגרת הערעור כי שגה בית המשפט קמא בקבעו את מתחם הענישה בין 3 ל-10 חודשי מאסר, שכן מתחם זה הינו חמור יותר ממתחם הענישה אותו ביקשה המאשימה, שהיה בין מאסר על תנאי לבין 7 חודשי מאסר. משסבר בית המשפט קמא כי יש להעמיד את עונשו של המערער ברף התחתון של מתחם הענישה, ומשהרף התחתון אותו ביקשה המאשימה היה מאסר על תנאי, הרי שהיה מקום לגזור על המערער מאסר על תנאי ולא למעלה מכך. המערער הפנה לפסיקה במקרים דומים לטענתו, בהם נקבע עונש ברף התחתון - מאסר על תנאי. נטען כי שגה בית המשפט קמא כשקבע כי העבירות שביצע המערער דורשות משאבים רבים לצורך חשיפתן, שכן אין מדובר בעבירות מרמה הקשות לגילוי, אלא בעבירות של אי הגשת דו"ח במועד. כשדו"ח לא מוגש במועד, הדבר מיד בא לידי ביטוי במערכות רשות המע"מ והעוסק מקבל הודעת שומה והודעת קנס בגין הדו"ח שלא הוגש. העבירות שביצע המערער הינן ברף התחתון של עבירות מס ואינן כוללות רכיב של מרמה. המערער ביצע את העבירות בשל מצבו הכלכלי הקשה שבא לידי ביטוי, בין היתר, בתיקי הוצל"פ שפתוחים נגדו בסכום של כ- 200,000 ₪.

עוד טען המערער כי לא ניתן משקל ראוי לכך ששילם את רוב החוב מושא כתב האישום, וזאת על אף מצבו הכלכלי הקשה. כן לא ניתן די משקל לנסיבותיו האישיות, היעדר עבר פלילי, הודאתו בהזדמנות הראשונה וחסכון בזמן שיפוט יקר, מצבו הכלכלי הקשה שגרם לו לבצע את העבירות, היותו של המערער מפרנס יחיד ל-3 ילדים הסמוכים על שולחנו. נטען כי הפסיקה אליה הפנה בית המשפט קמא אינה רלוונטית לענייננו שכן חלקה עסק במקרים בהם הוגשה כמות כפולה של דו"חות, לעומת המקרה דנן, שהתפרסו על פני תקופה ארוכה, בחלק היה מדובר בסכומים גדולים בהרבה ובחלק מהפסיקה דובר על עבירות מרמה ולא על עבירות אי הגשת דו"ח כמו במקרה דנן. מבוקש לקבוע כי הרף התחתון של מתחם הענישה יתחיל במאסר על תנאי ולקבוע כי יש להסתפק ברף תחתון זה, או לחלופין במאסר שירוצה בעבודות שירות של חודש. המערער אף ביקש להסיר את המחדל.

במהלך הדיונים שהתקיימו לפנינו טען המערער כי הוא מוכן לחזור להתייצב אצל הממונה על עבודות שירות. כן ביקש להסיר את המחדלים בתשלומים כאשר נטען כי נותר סכום קטן להסרה. ב"כ המשיבה בדק את האפשרות והודיע לביהמ"ש כי המערער יכול להסיר את המחדלים בתשלומים. על כן, בהחלטה מיום 15.09.22 שניתנה במסגרת הדיון קבענו שהמערער ישלם על חשבון החוב סך של 5,000 ₪ לחודש. המערער עשה מאמצים לשלם את החוב, אך התקשה לעמוד בתשלומים בשל חובות ועיקולים, ובית משפט זה דחה את הדיון מפעם לפעם על מנת לאפשר לו להסיר את המחדלים. כן הפנינו את המערער לחו"ד הממונה על עבודות שירות כדי שתוגש חוות דעת בעניינו. ביום 02.07.23 הוגשה הודעה מטעם המערער לפיה השלים את הסרת המחדלים. כמו כן, ביום 10.07.23 הוגשה חוות דעת הממונה על עבודות שירות לפיה המערער נמצא מתאים לעבודות שירות במועצה המקומית זכרון יעקב החל מיום 15.08.23.

דין והכרעה:

לאחר שבחנו את טענות הצדדים, את חוו"ד הממונה על עבודות שירות שהוגשה לעיונו, ואת תיק בימ"ש קמא, הגענו למסקנה כי יש מקום להתערב בגזר הדין באופן שבו נורה על ריצוי עונש המאסר שנגזר על המערער בדרך של עבודות שירות. שאר רכיבי גזר הדין, המאסר המותנה והקנס, יישארו על כנם.

יצוין כי אנו נותנים דעתנו לכך שערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בחומרת העונש שהושת על נאשם, אלא במקרים חריגים, שבהם נפלה בגזר הדין טעות מהותית או שיש בעונש שנגזר משום חריגה קיצונית מרמת הענישה המקובלת [ראו: ע"פ 901/22 **מדינת ישראל נ' מוחמד אסווד** (24.02.2022); ע"פ 1242/97 **גרינברג נ' מדינת ישראל** (03.02.1998); ע"פ 6992/08 **כץ נ' מדינת ישראל** (12.10.2009); ע"פ 1964/14 **שימשילשווילי נ' מדינת ישראל** (06.07.2014); ע"פ 4302/18 **ספיר בוקשטיין נ' מדינת ישראל** (21.01.2019); ע"פ 8435/17 **דוד נפתלי נ' מדינת ישראל** (07.04.2019); ע"פ 6522/15 **חאג' נ' מדינת ישראל** (25.5.2016); ע"פ 7716/14 **אבו סעיפאן נ' מדינת ישראל** (27.4.2015)].

עם זאת, במקרה זה אנו סבורים כי העבירות שביצע המערער אינן עבירות מתוככמות או עבירות שקשה לגלות אותן, כפי שקבע בימ"ש קמא. נראה כי במקרה זה העבירות בוצעו על רקע קשיים כלכליים וחובות ובנסיבות שבהן המערער התקשה לשלם את החוב נשוא הדוחות. אמנם העונש אינו חורג באופן קיצוני מרמת הענישה המקובלת. עם זאת, בנסיבות העניין כפי שפורטו, הודאתו בהזדמנות הראשונה וחסכון בזמן שיפוטי יקר, מצבו הכלכלי הקשה ולאור הסרת המחדלים וחוו"ד חיובית מטעם הממונה על עבודות שירות, אנו סבורים כי יש מקום להתערב ברכיב עונש המאסר שהוטל על המערער ולאפשר לו לרצות את עונש המאסר בדרך של עבודות שירות בהתאם לחוו"ד הממונה על עבודות השירות.

נבהיר עוד כי הבאנו בחשבון, על רקע מכלול הנסיבות, את המחקר הענף והפסיקה המצביעים על הנזק שבמאסרים קצרים, העולה על התועלת ההרתעתית שבבסיס תורת הענישה. סבורים אנו כי בשקלול מכלול הנסיבות, וכאשר המערער עשה כל שניתן במסגרת ההליך המשפטי, לרפא את מחדליו ולהסדיר את כל התשלומים, זה המקרה המתאים לבוא לקראתו ולהקל בעונש שנגזר.

על כן, לאור המפורט לעיל, אנו מתערבים בגזר דינו של בית משפט קמא ומורים כי המערער ירצה את עונש המאסר שנגזר עליו, 3 חודשים, בדרך של עבודות שירות, בהתאם לאמור בחוו"ד הממונה על עבודות שירות. יתר רכיבי גזר הדין של בימ"ש קמא, הכולל מאסר מותנה וקנס, יישארו ללא שינוי.

המערער יתייצב לריצוי עבודות השירות ביום 15.08.23 בשעה 08.00 במשרדי הממונה על עבודות שירות יחידת ברקאי - עבודות שירות - שלוחת צפון - סמוך לבית סוהר מגידו. אוטובוסים להגעה: 821, 825, 300, 301, 302.

יש להעביר עותק מפקק הדין לממונה על עבודות שירות.

ניתן היום, כ"ד תמוז
תשפ"ג, 13 יולי 2023,
במעמד המערער וב"כ
הצדדים.

רון שפירא, נשיא
[אב"ד]

בטינה טאובר, סגנית
נשיא

עדי חן-ברק, שופטת